

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

- ▶ Πλήρης Γραμματική + Ασκήσεις
- ▶ Πλήρες Συντακτικό + Ασκήσεις
- ▶ Πλήρης Θεματογραφία + Ασκήσεις

Εισαγωγή	11
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	
Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ	
Θεωρία και ασκήσεις Γραμματικής	19
ΕΝΟΤΗΤΑ 1η Κανόνες τονισμού	19
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η Άρθρο	20
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η Πρωτόκλιτα ουσιαστικά	21
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η Δευτερόκλιτα ουσιαστικά	24
ΕΝΟΤΗΤΑ 5η Τριτόκλιτα ουσιαστικά φωνεντόληκτα	26
ΕΝΟΤΗΤΑ 6η Τριτόκλιτα ουσιαστικά αφωνόληκτα	30
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η Τριτόκλιτα ουσιαστικά ερρινόληκτα	34
ΕΝΟΤΗΤΑ 8η Τριτόκλιτα ουσιαστικά υγρόληκτα	37
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η Τριτόκλιτα ουσιαστικά σιγμόληκτα	39
ΕΝΟΤΗΤΑ 10η Ανώμαλα ουσιαστικά	41
ΕΝΟΤΗΤΑ 11η Δευτερόκλιτα επίθετα	43
ΕΝΟΤΗΤΑ 12η Τριτόκλιτα φωνεντόληκτα επίθετα	46
ΕΝΟΤΗΤΑ 13η Τριτόκλιτα αφωνόληκτα επίθετα	48
ΕΝΟΤΗΤΑ 14η Τριτόκλιτα ερρινόληκτα και υγρόληκτα επίθετα	51
ΕΝΟΤΗΤΑ 15η Τριτόκλιτα σιγμόληκτα επίθετα	53
ΕΝΟΤΗΤΑ 16η Ανώμαλα επίθετα	55
ΕΝΟΤΗΤΑ 17η Κλίση μετοχών	56
ΕΝΟΤΗΤΑ 18η Παραθετικά επιθέτων	58
ΕΝΟΤΗΤΑ 19η Παραθετικά επιρρημάτων	63
ΕΝΟΤΗΤΑ 20ή Αντωνυμίες: Προσωπικές και δεικτικές αντωνυμίες και οριστική ή επαναληπτική αντωνυμία <i>αὐτός, -ή, -ό</i>	65
ΕΝΟΤΗΤΑ 21η Κτητικές και αυτοπαθείς αντωνυμίες – Αλληλοπαθής αντωνυμία ...	68
ΕΝΟΤΗΤΑ 22η Ερωτηματικές, αόριστες και αναφορικές αντωνυμίες	71
ΕΝΟΤΗΤΑ 23η Αριθμητικά: Κατηγορίες – Γνωρίσματα	75
ΕΝΟΤΗΤΑ 24η Ρήματα: Κατηγορίες – Αύξηση – Αναδιπλασιασμός	80
ΕΝΟΤΗΤΑ 25η Το βοηθητικό ρήμα <i>εἶμι</i>	83
ΕΝΟΤΗΤΑ 26η Φωνεντόληκτα βαρύτονα ρήματα	85

ΕΝΟΤΗΤΑ 27η	Δεύτεροι χρόνοι των ρημάτων	90
ΕΝΟΤΗΤΑ 28η	Αφωνόληκτα ουρανικόληκτα (χαρακτ. κ, γ, χ)	92
ΕΝΟΤΗΤΑ 29η	Αφωνόληκτα χειλικόληκτα (χαρακτ. π, β, φ)	95
ΕΝΟΤΗΤΑ 30η	Αφωνόληκτα οδοντικόληκτα (χαρακτ. τ, δ, θ)	98
ΕΝΟΤΗΤΑ 31η	Ερρινόληκτα και υγρόληκτα (χαρακτ. λ, ρ, μ, ν)	102
ΕΝΟΤΗΤΑ 32η	Συνηρημένα ρήματα	107
ΕΝΟΤΗΤΑ 33η	Συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι	113
ΕΝΟΤΗΤΑ 34η	Φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι	115
ΕΝΟΤΗΤΑ 35η	Αόριστοι β' βαρύτονων ρημάτων κλινόμενοι κατά τον αόριστο β' ἔστην	122
ΕΝΟΤΗΤΑ 36η	Άλλα ρήματα κλινόμενα όπως τα σε -μι	125
ΕΝΟΤΗΤΑ 37η	Ανώμαλα ρήματα	126

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Θεωρία και ασκήσεις Συντακτικού	131	
ΕΝΟΤΗΤΑ 1η	Η πρόταση και τα είδη της	131
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η	Οι όροι της πρότασης	134
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί	138
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η	Η πρόταση ως προς το πλήθος και τη δομή των όρων	140
ΕΝΟΤΗΤΑ 5η	Παρατακτική σύνδεση	143
ΕΝΟΤΗΤΑ 6η	Υποτακτική σύνδεση	145
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η	Άρθρο – Όνομα – Αντωνυμία	147
ΕΝΟΤΗΤΑ 8η	Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί. Παράθεση – Επεξήγηση	150
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η	Επιθετικός και κατηγορηματικός προσδιορισμός	153
ΕΝΟΤΗΤΑ 10η	Η γενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	157
ΕΝΟΤΗΤΑ 11η	Η σύνταξη των παραθετικών	160
ΕΝΟΤΗΤΑ 12η	Δοτική και αιτιατική ως ετερόπτωτοι προσδιορισμοί	163
ΕΝΟΤΗΤΑ 13η	Ρήμα: Οι διαθέσεις του ρήματος	166
ΕΝΟΤΗΤΑ 14η	Ο αριθμός και το πρόσωπο του ρήματος	169
ΕΝΟΤΗΤΑ 15η	Απρόσωπα ρήματα	170
ΕΝΟΤΗΤΑ 16η	Υποκείμενο ρήματος της πρότασης ή υποκείμενο κύριου ρήματος	174
ΕΝΟΤΗΤΑ 17η	Υποκείμενο απαρεμφάτου και μετοχής	177
ΕΝΟΤΗΤΑ 18η	Κατηγορούμενο	180
ΕΝΟΤΗΤΑ 19η	Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο – Γενική κατηγορηματική	183
ΕΝΟΤΗΤΑ 20η	Αντικείμενο	186
ΕΝΟΤΗΤΑ 21η	Μονόπτωτα ρήματα με γενική	189
ΕΝΟΤΗΤΑ 22η	Μονόπτωτα ρήματα με δοτική	191
ΕΝΟΤΗΤΑ 23η	Δοτική προσωπική	193

ΕΝΟΤΗΤΑ 24η	Μονόπτωτα ρήματα με αιτιατική	196
ΕΝΟΤΗΤΑ 25η	Δίπτωτα ρήματα	198
ΕΝΟΤΗΤΑ 26η	Ποιητικό αίτιο	203
ΕΝΟΤΗΤΑ 27η	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί	206
ΕΝΟΤΗΤΑ 28η	Τόπος	208
ΕΝΟΤΗΤΑ 29η	Χρόνος	210
ΕΝΟΤΗΤΑ 30η	Τρόπος	212
ΕΝΟΤΗΤΑ 31η	Αιτία – Αποτέλεσμα – Σκοπός	214
ΕΝΟΤΗΤΑ 32η	Αναφορά – Προϋπόθεση – Ποσό	217
ΕΝΟΤΗΤΑ 33η	Πλάγιες πτώσεις ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί	220
ΕΝΟΤΗΤΑ 34η	Επιρρήματα	223
ΕΝΟΤΗΤΑ 35η	Οι προσδιορισμοί των επιρρημάτων	226
ΕΝΟΤΗΤΑ 36η	Προθέσεις	228
ΕΝΟΤΗΤΑ 37η	Επιφωνήματα	232
ΕΝΟΤΗΤΑ 38η	Οι χρόνοι του ρήματος στην οριστική	233
ΕΝΟΤΗΤΑ 39η	Οι εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις: Οριστική – Υποτακτική	238
ΕΝΟΤΗΤΑ 40ή	Ευκτική – Προστακτική	242
ΕΝΟΤΗΤΑ 41η	Ειδικότερες παρατηρήσεις στις ευθείες ερωτήσεις	246
ΕΝΟΤΗΤΑ 42η	Οι χρόνοι στις άλλες εγκλίσεις εκτός οριστικής	249
ΕΝΟΤΗΤΑ 43η	Δευτερεύουσες προτάσεις	251
ΕΝΟΤΗΤΑ 44η	Ειδικές προτάσεις	252
ΕΝΟΤΗΤΑ 45η	Αιτιολογικές προτάσεις	255
ΕΝΟΤΗΤΑ 46η	Τελικές προτάσεις	258
ΕΝΟΤΗΤΑ 47η	Υποθετικές προτάσεις	260
ΕΝΟΤΗΤΑ 48η	Εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις	263
ΕΝΟΤΗΤΑ 49η	Χρονικές προτάσεις	265
ΕΝΟΤΗΤΑ 50ή	Συμπερασματικές ή αποτελεσματικές προτάσεις	269
ΕΝΟΤΗΤΑ 51η	Ενδοιαστικές προτάσεις	272
ΕΝΟΤΗΤΑ 52η	Πλάγιες ερωτήσεις	275
ΕΝΟΤΗΤΑ 53η	Αναφορικές προτάσεις	279
ΕΝΟΤΗΤΑ 54η	Απαρέμφατο	284
ΕΝΟΤΗΤΑ 55η	Μετοχή	291
ΕΝΟΤΗΤΑ 56η	Επιθετική μετοχή	293
ΕΝΟΤΗΤΑ 57η	Κατηγορηματική μετοχή	295
ΕΝΟΤΗΤΑ 58η	Επιρρηματικές μετοχές: Τροπικές, τελικές, χρονικές	299
ΕΝΟΤΗΤΑ 59η	Αιτιολογικές, υποθετικές, εναντιωματικές	302
ΕΝΟΤΗΤΑ 60ή	Ρηματικά επίθετα σε -τος και -τέος	306
ΕΝΟΤΗΤΑ 61η	Πλάγιος λόγος	310
ΕΝΟΤΗΤΑ 62η	Εξαρτημένος υποθετικός λόγος	315
ΕΝΟΤΗΤΑ 63η	Μετατροπή πлагίου λόγου σε ευθύ	317

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ**ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ**

Θέματα 1-60	321
-------------------	-----

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ**

Α΄. Απαντήσεις στις ασκήσεις της Γραμματικής	371
Β΄. Απαντήσεις στις ασκήσεις του Συντακτικού	385
Γ΄. Απαντήσεις στις ασκήσεις των Θεμάτων	407

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος ανωμάτων ρημάτων	461
----------------------------------	-----

Μέρος Πρώτο

Η Γραμματική Λειτουργία των Λέξεων

Θεωρία και ασκήσεις Γραμματικής

*Παιδείαν οὖν λέγομεν τὴν
πρὸς ἀρετὴν παιδείαν
(Πλάτων)*

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η

Κανόνες τονισμού

1.1. Γενικοί κανόνες τονισμού

1. Όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη, η προπαραλήγουσα δεν τονίζεται: *θάλασσᾶ*, αλλά γεν. *θαλάσσης* – *διάβαινε*, αλλά *διαβαινέτω*.
2. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει οξεία, αν είναι και η λήγουσα μακρόχρονη (– –): *ἡ χώρα, ταῖς χώραις*.
3. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει περισπωμένη, αν η λήγουσα είναι βραχύχρονη ($\approx$ υ): *τὸ μήκος*. Εξαιρούνται: *εἶθε, εἶτε, οὔτε, μήτε, ὥσπερ, ὥστε, τήνδε* κ.ά. Πρόκειται για σύνθετες λέξεις που διατήρησαν τον τόνο που έπαιρναν πριν από τη σύνθεση (*εἶθε* = *εἶ τε*, *ὥστε* = *ὥς τε* κ.λπ.).
4. Βαρεία (˘) αντί οξείας παίρνει μόνο η λήγουσα μιας λέξης, όταν ύστερα από τη λέξη αυτή δεν ακολουθεί σημείο στίξης ή εγκλιτική λέξη: *οὐδὲν καλόν*.

1.2. Ειδικοί κανόνες τονισμού

1. Η ασυναίρετη ονομαστική, αιτιατική και κλητική των ονομάτων, όταν τονίζεται στη λήγουσα, οξύνεται: *ἡ φωνή, τὴν φωνήν, ὦ φωνή – οἱ πελτασταί, τούς πελταστάς, ὦ πελτασταί*.
2. Η μακροκατάληκτη γενική και δοτική των ονομάτων, όταν τονίζεται στη λήγουσα, περισπάται: *τῆς ζωῆς, τῆ ζωῆ*.
3. Η λήγουσα που προέρχεται από συναίρεση παίρνει περισπωμένη, εκτός αν πριν από τη συναίρεση η δεύτερη από τις δύο συναιρούμενες συλλαβές έπαιρνε οξεία: *ποιέ-ω > ποιῶ / αλλά ἔσταως > ἔστώς*.
4. Κατά τη σύνθεση ο τόνος ενδέχεται να ανεβεί πιο πάνω από τη λήγουσα, αλλά όχι και πάνω από τη λήγουσα του α' συνθετικού: *εὐ + ῥυθμός > εὐρυθμός, πρὸς + ἔλθέ > πρόσελθε, παρά + σχοῦ > παράσχοι*.

Ασκήσεις 1

1 Να εφαρμόσετε τους κανόνες τονισμού και να τονίσετε τις λέξεις των προτάσεων.

α. Πατηρ ἀνδρων τε θεων τε.

β. Ἄκουσαι οὐκ ἐπιστανται.

γ. Οὐδεις οἶδεν, ἀλλ' ὑπονοουμεν παντες (ὑπονοῶ = κάνω εικασίες).

2 Να τονίσετε τις παρακάτω λέξεις και να αιτιολογήσετε τον τόνο.

α. Ὀκνω καὶ λεγειν.

β. Βουλει σκοπωμεν;

γ. Εἶπωμεν ἢ σιγωμεν;

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η

Ἄρθρο

2.1. Κλίση του άρθρου

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	ὁ	ἡ	τὸ	οἱ	αἱ	τὰ
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αιτ.	τὸν	τὴν	τὸ	τούς	τάς	τὰ

- Το άρθρο δεν έχει κλητική. Πριν από την κλητική των ονομάτων τίθεται συνήθως το κλητικό επιφώνημα ὦ· λ.χ. ὦ Μενέξενε, ὦ πόλι.
- Αόριστο άρθρο δεν είχε η αρχαία ελληνική γλώσσα. Την αοριστία του ουσιαστικού δήλωνε η απουσία του άρθρου:
Ποταμός ἦν κύκλω (= Γύρω γύρω ήταν ένα ποτάμι).

Ασκήσεις 2

1 Να συμπληρώσετε στις παρακάτω προτάσεις τα άρθρα που λείπουν.

- α. Ἐμάχετο _____ ἡμίσει _____ δόρατος.
 β. Ἀπλοῦς _____ μῦθος _____ ἀληθείας ἔφου. (ἔφου = υπήρξε εκ φύσεως, είναι)
 γ. _____ πλούσιοι _____ χρήμασιν ἐξωνοῦνται _____ κινδύνους. (ἐξωνοῦμαι = εξαγοράζω – κίνδυνος = δίκη)

2 Να αναγνωρίσετε το γένος, τον αριθμό και την πτώση των άρθρων.

- α. Μαχοῦμαι περὶ τοῦ πλήθους ἀεὶ (πλήθος = λαός).
 β. Τοῖς ὡσὶ πλέον ἢ τῇ γλώττῃ κρῶ.
 γ. Τὸ δὲ ζῆν σμικρόν, ἀλλ’ ὅμως γλυκύ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η

Πρωτόκλιτα ουσιαστικά

3.1. Αρσενικά σε -ας και -ης

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομ.	ὁ	ταμίας	Ἀτρείδης	ὀπλίτης	πειρατῆς
Γεν.	τοῦ	ταμίου	Ἀτρείδου	ὀπλίτου	πειρατοῦ
Δοτ.	τῷ	ταμίᾳ	Ἀτρείδῃ	ὀπλίτῃ	πειρατῇ
Αιτ.	τὸν	ταμίαν	Ἀτρείδην	ὀπλίτην	πειρατῆν
Κλητ.	ὦ	ταμία	Ἀτρείδῃ	ὀπλίτα	πειρατὰ
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομ.	οἱ	ταμίαι	Ἀτρείδαι	ὀπλίται	πειραταὶ
Γεν.	τῶν	ταμιῶν	Ἀτρείδῶν	ὀπλιτῶν	πειρατῶν
Δοτ.	τοῖς	ταμίαις	Ἀτρείδαις	ὀπλίταις	πειραταῖς
Αιτ.	τούς	ταμίας	Ἀτρείδας	ὀπλίτας	πειρατὰς
Κλητ.	ὦ	ταμίαι	Ἀτρείδαι	ὀπλίται	πειραταὶ

3.2. Θηλυκά σε -α

Όσα πριν από την κατάληξη **-α** έχουν φωνήεν ή **-ρ** κλίνονται ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομ.	ή	χαρά	χώρᾱ	βοήθεια
Γεν.	τής	χαράς	χώρᾱς	βοηθείᾱς
Δοτ.	τῆ	χαρᾶ	χώρᾱ	βοηθείᾱ
Αιτ.	τήν	χαρὰν	χώρᾱν	βοήθειᾱν
Κλητ.	ῶ	χαρά	χώρᾱ	βοήθειᾱ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομ.	αἶ	χαραι	χώραι	βοήθειαι
Γεν.	τῶν	χαρῶν	χωρῶν	βοηθειῶν
Δοτ.	ταῖς	χαραῖς	χώραις	βοηθείαις
Αιτ.	τὰς	χαράς	χώρας	βοηθείᾱς
Κλητ.	ῶ	χαραῖ	χώραι	βοήθειᾱι

Όταν πριν από την κατάληξη **-α** έχουν σύμφωνο πλην του **ρ** κλίνονται ως εξής:

Ονομ.	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
	ή	μουσα̂	θάλασσα	αἶ	μούσαι	θάλασσαι
Γεν.	τής	μούσης	θαλάσσης	τῶν	μουσῶν	θαλασσῶν
Δοτ.	τῆ	μούση	θαλάσση	ταῖς	μούσαις	θαλάσσαις
Αιτ.	τήν	μούσᾱν	θάλασσαν	τὰς	μούσᾱς	θαλάσσας
Κλητ.	ῶ	μούσα̂	θάλασσα	ῶ	μούσαι	θάλασσαι

3.3. Θηλυκά σε -η

Ονομ.	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
	ή	φωνή	μνήμη	αἶ	φωναῖ	μνήμαι
Γεν.	τής	φωνῆς	μνήμης	τῶν	φωνῶν	μνημῶν
Δοτ.	τῆ	φωνῆ	μνήμη	ταῖς	φωναῖς	μνήμαις
Αιτ.	τήν	φωνῆν	μνήμην	τὰς	φωναῖς	μνήμας
Κλητ.	ῶ	φωνή	μνήμη	ῶ	φωναῖ	μνήμαι

Παρατήρηση:

Από τα σε -ης έχουν κλητική ενικού με κατάληξη -ᾶ:

1. Τα σε -της· λ.χ. ὦ δέσποτα (εξαίρεση ως προς τον τόνο).
2. Τα σε -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρίβης, -ώνης και γενικά σύνθετα με β´ συνθετικό ρήμα· λ.χ. ὦ γεωμέτρα, ὦ παντοπῶλα.
3. Τα εθνικά· λ.χ. ὦ Πέρσα, ὦ Σκύθα.

3.4. Συνηρημένα αρσενικά

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ονομ.	ὁ	Ἑρμῆς	βορέας – βορρᾶς	οἱ	Ἑρμαῖ
Γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	βορέου – βορρᾶ	τῶν	Ἑρμῶν
Δοτ.	τῷ	Ἑρμῆ	βορέα – βορρᾶ	τοῖς	Ἑρμαῖς
Αιτ.	τὸν	Ἑρμῆν	βορέαν – βορρᾶν	τούς	Ἑρμάς
Κλητ.	ὦ	Ἑρμῆ	βορέα – βορρᾶ	ὦ	Ἑρμαῖ

3.5. Συνηρημένα θηλυκά

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	ἡ	μνᾶ	ῥοδῆ	αἱ	μναῖ	ῥοδαῖ
Γεν.	τῆς	μνάς	ῥοδῆς	τῶν	μνῶν	ῥοδῶν
Δοτ.	τῇ	μνᾶ	ῥοδῆ	ταῖς	μναῖς	ῥοδαῖς
Αιτ.	τὴν	μνάν	ῥοδῆν	τὰς	μνάς	ῥοδάς
Κλητ.	ὦ	μνᾶ	ῥοδῆ	ὦ	μναῖ	ῥοδαῖ

Παρατήρηση

Ὅπως η ῥοδῆ (= τριανταφυλλιά) κλίνεται και η γῆ (στον ενικό μόνο): γῆ, γῆς, γῆ, γῆν, γῆ – γαῖαι, γαιῶν, γαῖαις, γέας, γέαι.

Ασκήσεις 3

1 Να αναγνωρίσετε το γένος, τον αριθμό και την πτώση των επιτοπισμένων λέξεων και να γράψετε την αιτιατική πληθυντικού.

- α. Δικαία γλώσσα ἔχει κράτος μέγα.
- β. Ἡ ἀλήθεια τὴν γῆν κατέλιπεν.
- γ. Ἐξήκοντα μναῖ ἰσοῦνται ταλάντῳ.

2 Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης η οποία βρίσκεται στην παρένθεση.

- α. _____ ήδομαι ἅμα κεράννυται. (λύπη)
 β. Κωφοῦ _____ κόπτει. (θύρα)
 γ. Ἄετὸς _____ οὐ θηρεύει. (μυῖα)
 (κεράννυμαι = ανακατεύομαι / κόπτω = χτυπώ)

3 Να γράψετε την ίδια πτώση του άλλου αριθμού των επιτονισμένων λέξεων.

- α. Μὴ ἐπαίρου ἐπὶ δόξῃ. (ἐπαίρομαι = περηφανεύομαι)
 β. Ἐρμῆς ἀγγελιαφόρος Διὸς ἦν.
 γ. Ἐξήκοντα μναὶ ἰσοῦνται ταλάντῳ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η

Δευτερόκλιτα ουσιαστικά

4.1. Αρσενικά σε -ος

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	ὁ	θάλαμος	ἄγρὸς	οἱ	θάλαμοι	ἄγροὶ
Γεν.	τοῦ	θαλάμου	ἄγρου	τῶν	θαλάμων	ἄγρῶν
Δοτ.	τῷ	θαλάμῳ	ἄγρῳ	τοῖς	θαλάμοις	ἄγροῖς
Αιτ.	τὸν	θάλαμον	ἄγρον	τούς	θαλάμους	ἄγρους
Κλητ.	ὦ	θάλαμε	ἄγρῆ	ὦ	θάλαμοι	ἄγροὶ

4.2. Θηλυκά σε -ος

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	ἡ	τάφρος	ὁδὸς	αἱ	τάφροι	ὁδοὶ
Γεν.	τῆς	τάφρου	ὁδοῦ	τῶν	τάφρων	ὁδῶν
Δοτ.	τῇ	τάφρῳ	ὁδῷ	ταῖς	τάφροις	ὁδοῖς
Αιτ.	τὴν	τάφρον	ὁδὸν	τὰς	τάφρους	ὁδοὺς
Κλητ.	ὦ	τάφρε	ὁδῆ	ὦ	τάφροι	ὁδοὶ

4.3. Ουδέτερα σε -ον

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	τὸ	ὄριον	μήλον	τὰ	ὄρια	μήλα
Γεν.	τοῦ	ὄριου	μήλου	τῶν	ὄριων	μήλων
Δοτ.	τῷ	ὄρίῳ	μήλῳ	τοῖς	ὄριοῖς	μήλοις
Αιτ.	τὸ	ὄριον	μήλον	τὰ	ὄρια	μήλα
Κλητ.	ὦ	ὄριον	μήλον	ὦ	ὄρια	μήλα

4.4. Συνηρημένα δευτερόκλιτα ουσιαστικά

Τα περισσότερα δευτερόκλιτα ουσιαστικά που πριν από το -ο της κατάληξης έχουν άλλο -ο ή -ε συναιρούνται:

ἔκπλο-ος > ἔκπλους, θρό-ος > θρούς, πρόχο-ος > πρόχους, ὀστέον > ὀστούν.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομ.	ὁ	ἔκπλους	ρούς	οἱ	ἔκπλοι	ροῖ
Γεν.	τοῦ	ἔκπλου	ροῦ	τῶν	ἔκπλων	ρών
Δοτ.	τῷ	ἔκπλω	ρῷ	τοῖς	ἔκπλοις	ροῖς
Αιτ.	τὸν	ἔκπλουν	ροῦν	τοὺς	ἔκπλους	ρούς

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ονομ.	ἡ	πρόχους	τὸ	ὀστούν	αἱ	πρόχοι	τὰ	ὀστά
Γεν.	τῆς	πρόχου	τοῦ	ὀστοῦ	τῶν	πρόχων	τῶν	ὀστών
Δοτ.	τῇ	πρόχῳ	τῷ	ὀστῷ	ταῖς	πρόχοις	ταῖς	ὀστοῖς
Αιτ.	τὴν	πρόχουν	τὸ	ὀστούν	τὰς	πρόχους	τὰ	ὀστά

Παρατήρηση

Τα ουδέτερα όλων των κλίσεων έχουν το -α της κατάληξης βραχύ· λ.χ. *δώρᾱ, χῶμᾱ, γῆρᾱς*.